

PRESSMEDDELANDE nr 126/23

Luxemburg den 13 juli 2023

Domstolens dom i de förenade målen C-615/20 | YP m.fl. och C-671/20 | M. M. (Upphävande av immunitet och avstängning av en domare)

De nationella domstolarna är skyldiga att underlåta att tillämpa en rättsakt enligt vilken en domare i strid med unionsrätten ska avstängas från sitt ämbete

Den 18 november 2020 antog avdelningen för disciplinära mål vid Polens högsta domstol ett beslut om att inleda ett straffrättsligt förfarande mot domare I.T. vid regiondomstolen i Warszawa, varvid denne domare avstängdes från sin tjänst och lönen nedsattes så länge avstängningen varar. Till följd av denna dom tilldelades de mål som ursprungligen handlades av domare I.T. andra dömande sammansättningar, med undantag för det brottmål som gav upphov till begäran om förhandsavgörande i mål C-615/20.

I mål C-615/20 har den dömande sammansättningen vid den regionala domstolen i Warszawa, där domaren I.T. tjänstgör som ensamdomare, ifrågasatt oavhängigheten och opartiskheten hos avdelningen för disciplinära mål¹ och frågat EU-domstolen huruvida unionsrätten utgör hinder för att ett sådant organ kan upphäva den straffrättsliga immuniteten för domare vid de allmänna domstolarna och avstänga dem från sitt ämbete. Denna domstol har dessutom frågat EU-domstolen huruvida unionsrätten, särskilt principen om unionsrättens företräde och principen om lojalt samarbete, utgör hinder för att det aktuella beslutet anses vara bindande och huruvida domare I.T. följaktligen har rätt att fortsätta prövningen av det straffrättsliga förfarande som denne domare har att pröva i förevarande fall.

I mål C-671/20 begärde en domare, som tilldelats ett omfördelat mål som ursprungligen anförtratts domare I.T., att EU-domstolen skulle klargöra huruvida unionsrätten kräver att domare I.T. ska avstå från att fortsätta handläggningen av målet, utan att beakta den dom som avdelningen för disciplinära mål har meddelat mot denne domare, och huruvida de behöriga nationella rättsliga myndigheterna är skyldiga att låta domare I.T. fortsätta att pröva målet.

I dagens dom konstaterar EU-domstolen att detta beslut grundades på nationella bestämmelser som domstolen nyligen har funnit strida mot artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen², eftersom de gav avdelningen för disciplinära mål, vars oavhängighet och opartiskhet inte garanterades, befogenhet att avgöra frågor som har direkt betydelse för domarnas ställning och tjänsteutövning, såsom inledandet av ett straffrättsligt förfarande mot dem. Med hänsyn till den auktoritet som tillkommer en dom i vilken det fastställs att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter samt med hänsyn till den direkta effekten av denna bestämmelse och till principen om unionsrättens företräde, **är de polska domstolarna således skyldiga att**

¹ Avdelningen för disciplinära mål vid Polens högsta domstol har under tiden strukits. Se beslut av den 21 april 2023, Polen mot kommissionen, [C-204/21 R-RAP](#), punkt 26 (se även pressmeddelande nr [65/23](#)).

Dom av den 5 juni 2023, kommissionen mot Polen (domares oavhängighet och privatliv), [C-204/21](#) (se även pressmeddelande nr [89/23](#)).

säkerställa att denna bestämmelse och detta avgörande från domstolen iakttas och de är skyldiga att dra alla konsekvenser av detta, även om det saknas nationella lagstiftningsåtgärder.

I detta syfte **ska de nationella domstolarna underlåta att tillämpa en sådan rättsakt som beslutet från avdelningen för disciplinära mål när detta är oundgängligt med hänsyn till den aktuella processuella situationen för att säkerställa unionsrättens företräde, utan att någon hänsyn till rättssäkerhetsprincipen eller ett påstående om rättskraft kan utgöra hinder för detta**. Vad gäller rättssäkerheten påpekar domstolen särskilt att såväl brottmålsförfarandet i mål C-615/20 som det i mål C-671/20 har vilandeförklarats av de nationella domstolarna i avvaktan på EU-domstolens dom, vilket innebär att det inte finns något som hindrar att domaren I.T. återupptar dessa förfaranden.

Unionsrätten kräver följaktligen dels, i mål C-615/20, att **domare I.T. ska kunna fortsätta att utöva sin behörighet i det straffrättsliga förfarande** som denne domare har att avgöra, dels, i mål C-671/20, att **den dömande sammansättning som tilldelats ett omfördelat mål som ursprungligen hade anförtrotts domare I. T. ska avstå från att pröva målet och att de behöriga rättsliga organen ska omfördela detta mål tillbaka till domaren I.T.**

Domstolen slår slutligen fast att varken de nationella bestämmelser som förbjuder nationella domstolar, vid äventyr av disciplinåtgärder, att pröva huruvida det beslut som antagits av avdelningen för disciplinära mål är bindande, eller rättspraxis från en författningsdomstol som inte tillåter en sådan prövning, **kan utgöra hinder för att underlåta att tillämpa detta beslut**. Unionsrättens företräde innebär att varje nationell bestämmelse och rättspraxis som strider mot unionsrätten inte ska tillämpas. Den omständigheten att en nationell domstol underlåter att tillämpa dessa nationella bestämmelser eller rättspraxis kan inte heller medföra att den nationella domstolen ådrar sig disciplinärt ansvar.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext och resumén](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎(+352) 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎(+32) 2 2964106

Håll dig uppdaterad!

